

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

๑. เล่ากันมาว่า โจร ๒ คนนั้นเป็นสหายกัน ไปสู่พระเชตวันมหาวิหารพร้อมกับชนเป็นจำนวนมากผู้พากันไปเพื่อต้องการจะฟังธรรม โจรคนหนึ่งได้ฟังธรรมกถา ฯ โจรอีกคนหนึ่ง มองดูของที่ตนควรถือเอา ฯ บรรดาโจร ๒ คนนั้นโจร ผู้ฟังธรรมอยู่บรรลุโสดาปัตติผลแล้ว ฯ โจรอีกคนหนึ่ง ได้ทรัพย์ประมาณ ๕ มาสก ที่ขอดไว้ที่ชายผ้าของอุบาสกคนหนึ่ง ฯ ทรัพย์นั้น เกิดเป็นค่าอาหารในเรือนของเขาแล้ว ย่อมไม่ผลัดผลในเรือนของโจรผู้เป็นโสดาบันนอกนี้ ฯ ครั้งนั้น โจรผู้เป็นสหายกับภรรยาของตน เมื่อเย้ยหยันโจรผู้เป็นโสดาบันนั้น จึงกล่าวว่า ท่านไม่ยังแม้มูลค่าอาหารให้สำเร็จในเรือนของตน เพราะความที่ตนเป็นคนฉลาดเกินไป ดังนี้ ฯ โจรผู้เป็นสหายซึ่งเป็นโสดาบันนอกนี้ คิดว่าเจ้าคนนี้ ย่อมสำคัญว่าตนเป็นบัณฑิต เพราะความที่ตนเป็นคนพาลที่เดียวหนอ เพื่อจะกราบทูลความเป็นไปนั้นแด่พระบรมศาสดา จึงไปสู่พระเชตวันวิหารพร้อมกับพวกญาติกราบทูลแล้ว ฯ พระบรมศาสดาเมื่อจะทรงแสดงธรรมแก่เขาจึงตรัสพระคาถานี้ว่า

บุคคลใดเป็นคนโง่ ย่อมรู้ตัวว่า เป็นคนโง่
เพราะเหตุนั้น บุคคลนั้น จะเป็นคนฉลาด
ได้บ้าง ส่วนบุคคลใด เป็นคนโง่ มีความ
สำคัญว่า เป็นคนฉลาด บุคคลนั้นแล เรา
เรียกว่า คนโง่ ดังนี้ ฯ

๒. เล่ากันมาว่า ในอดีตกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่ากัสสปะ มีพระชีนาสพ ๒ หมื่นองค์เป็นบริวาร ได้เสด็จไปสู่เมืองพาราณสี ฯ มนุษย์ทั้งหลายกำหนดกำลังของตนแล้ว รวมกัน ๘ คนบ้าง ๑๐ คนบ้าง ได้ถวายอาคันตุกาทานทั้งหลายแล้ว ฯ ต่อมาวันหนึ่ง เมื่อกาลเป็นที่สุดแห่งภตกิจแล้ว พระศาสดาได้ทรงกระทำอนุโมทนาอย่างนี้ว่า อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายคนบางคนในโลกนี้ คิดว่า เราควรให้เฉพาะของที่มีอยู่ของตนเท่านั้น จะมีประโยชน์อะไร ด้วยการชักชวนคนอื่น ดังนี้แล้ว จึงให้ทานด้วยตนเองเท่านั้น ไม่ชักชวนบุคคลอื่น เขาย่อมได้โภคสมบัติ ย่อมไม่ได้บริวารสมบัติ ในที่ ๆ ตนบังเกิดแล้ว บางคนชักชวนคนอื่น ไม่ให้ทานด้วยตนเอง เขาย่อมได้บริวารสมบัติ ไม่ได้โภคสมบัติ ในที่ ๆ ตนบังเกิดแล้ว บางคนไม่ให้ทานด้วยตนเองทั้งไม่ชักชวนบุคคลอื่น เขาย่อมไม่ได้โภคสมบัติ ไม่ได้บริวารสมบัติ ในที่ ๆ ตนบังเกิดแล้ว เป็นคนกินเดนเป็นอยู่ บางคนให้ทานด้วยตนเองและชักชวนบุคคลอื่น เขาย่อมได้ทั้งโภคสมบัติและบริวารสมบัติ ในที่ ๆ ตนบังเกิดแล้ว ดังนี้ ฯ ชายบัณฑิตผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในที่ใกล้ ได้ฟังอนุโมทนานั้นแล้ว คิดว่า บัดนี้ เราจักทำแบบที่สมบัติทั้ง ๒ จักมีแก่เรา ดังนี้ ฯ เขาถวายบังคมพระศาสดาแล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ วันพรุ่งนี้ ขอพระองค์ทรงรับภิกษาของข้าพระองค์ด้วยเถิด ฯ ต้องการภิกษุจำนวนเท่าไร ฯ ก็บริวารของพระองค์มีเท่าไร พระพุทธเจ้าข้า ฯ มีภิกษุสองหมื่นรูป ฯ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญวันพรุ่งนี้ ขอพระองค์พร้อมทั้งภิกษุทั้งหมด ทรงรับภิกษาของข้าพระองค์ ด้วยเถิด ฯ พระศาสดาทรงรับอาราธนาแล้ว ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เต กिर เทว สหายกา ฅมฺมสฺสวณฺตถาย คจฺจนฺเตน มหาชเนน สหฺฐี
เซตวณฺ ฅนฺตฺวา เอโก ฅมฺมกถํ อสฺสโสลี ๗ เอโก อตฺตนา คยฺหุปรคํ โอลเกลล ๗
เตสฺ ฅมฺมํ สฺวณฺโต โสตาปตฺติผลํ ปาปฺปณฺนิ ๗ อิตโร เอกสฺส ทุสฺสนฺเต พทฺธํ
ปญฺจมาสกมตฺตํ ลภี ๗ ตสฺส ตํ เคเห ปากวตฺตํ ชาตํ อิตรสฺส เคเห น ปจฺจติ ๗
อถ นํ สหายกโจโร อตฺตโน ภริยาย สหฺฐี อุปฺพนฺทียมาโน ตวํ อติปฺนฺทิตตฺตาย
อตฺตโน เคเห ปากวตฺตมฺมฺลมิ น นิปฺพาเทสลีติ อาห ๗ อิตโร พาลภาเวเนว วตฺตาย
อตฺตโน ปนฺทิตถาวํ มณฺณตฺตีติ ตํ ปวตฺตี สตฺถุ อโรเจตฺถุ ฅาตฺตีหิ สหฺฐี เซตวณฺ
ฅนฺตฺวา อโรเจลล ๗ สตฺถา ตสฺส ฅมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ ฅาถมาห

โย พาลो มณฺณตฺตี พาลยํ ปนฺทิตโต วาปิ เตน โส
พาลो จ ปนฺทิตถาวํ ส เว พาลิตฺติ วุจฺจตีติ ๗

(ฅมฺมปทฺฐจกถาย ตติโย ภาโค/หน้า ๑๒๔)

๒. อตีเต กिर กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺโธ วีสตีชฺฅินาสวสฺสสฺสปริวารโร พาราณลล
อคมาลล ๗ มนฺุสฺสา อตฺตโน พลํ สลฺลกเซตฺวา อญฺจปิ ทสฺปิ เอกโต พุทฺวา อาฅนฺตฺก-
ทานานล อทฺสุ ๗ อเถกทิวลํ สตฺถา ภตฺตกิลฺจาวสานเ เอรํ อนุโมทณฺ อกาลล
อุปาสกา อิลฺเชกฺจโจ อตฺตโน สนฺตกเมว ทาทฺตุ วมฺภูตลล กิ ปเรณ สมาทปิเตนาตล อตฺตนา
ว ทานํ เทติ ปรั น สมาทเปตล โส นิลฺพพตฺตญฺจานเ โภคสมฺปทํ ลภตล โน ปริวารสมฺปทํ
เอกฺจโจ ปรั สมาทเปตล อตฺตนา น เทติ โส นิลฺพพตฺตญฺจานเ ปริวารสมฺปทํ ลภตล
โน โภคสมฺปทํ เอกฺจโจ อตฺตนาปิ น เทติ ปรมฺปิ น สมาทเปตล โส นิลฺพพตฺตญฺจานเ

แนว โภคสมฺปทํ ลภติ โน ปริวารสมฺปทํ วิฆาสาโท หุตฺวา ชีวิติ เอกจฺใจ อตฺตนา จ
เทติ ปรมฺจ สฺมาทเปติ โส นิพฺพตฺตภูจฺาเน โภคสมฺปทมฺปิ ลภติ ปริวารสมฺปทมฺปิติ ฯ
ตํ สุตฺวา สมิเป จิตฺโต เอโก ปณฺชิตฺตปฺริโส จินฺตลสิ อหนฺทานิ ตถา กริสฺสามิ ยถา
เม เทว สมฺปตฺตติโย ภวิสฺสนฺติติ ฯ โส สตฺถารํ วนฺทิตฺวา อาท ฆนฺเต เสว มยฺหํ
ภิกฺขํ คณฺหถาติ ฯ กิตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ อตฺถเถติ ฯ กิตฺตโก ปน โว ฆนฺเต ปริวาริติ ฯ
วีสติ ภิกฺขุสฺสสฺสาณิติ ฯ ฆนฺเต สพฺเพหิ สหฺธิ เสว มยฺหํ ภิกฺขํ คณฺหถาติ ฯ สตฺถา
อธิวาเสสิ ฯ (ธมฺมปทญฺจกถาย จตฺตโถ ภาโค/หน้า ๒๑ - ๒๒)